

INGLIZ TILI O‘QITISHDA “PUBLIC SPEAKING” KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INTEGRATIV MODELII

Rahimova Maftuna

G'ijduvon tumani 21-maktab

Annotatsiya: *Ushbu tezisdagi ingliz tilini chet tili sifatida o‘qitishda “public speaking” (ommaviy nutq) kompetensiyasini shakllantirishning integrativ modeli tahlil qilinadi. Tadqiqot mazkur kompetensiyani shakllantirishda til ko‘nikmalari (nutq, tinglash, o‘qish, yozish) bilan mantiqiy fikrlash, emotsional intellekt va madaniy xususiyatlarni integratsiya qilish zarurligini ta’kidlaydi.*

Kalit so‘zlar: *public speaking, integrativ model, kompetensiya, ingliz tili o‘qitish, kommunikativ yondashuv, til ko‘nikmalari.*

Abstract: *This thesis analyzes the integrative model of the formation of the “public speaking” competence in teaching English as a foreign language. The study emphasizes the need to integrate language skills (speaking, listening, reading, writing) with logical thinking, emotional intelligence and cultural characteristics in the formation of this competence.*

Keywords: *public speaking, integrative model, competence, English language teaching, communicative approach, language skills.*

Аннотация: *В тезисе анализируется интегративная модель формирования компетенции «публичное выступление» в преподавании английского языка как иностранного. Подчеркивается необходимость интеграции языковых навыков (говорение, аудирование, чтение, письмо) с логическим мышлением, эмоциональным интеллектом и культурными особенностями при формировании данной компетенции.*

Ключевые слова: *публичное выступление, интегративная модель, компетенция, преподавание английского языка, коммуникативный подход, языковые навыки.*

Kirish

Zamonaviy globallashuv dunyosida ingliz tilining xalqaro muloqot vositasi sifatidagi ahamiyati tobora ortib bormoqda. Shu bilan birga, lingvistik bilimlar bilan bir qatorda, samarali muloqot qilish, fikrlarni aniq va ishonchli ifodalash, ya’ni “public speaking” kompetensiyasiga bo‘lgan talab ham kuchaymoqda. An’anaviy til o‘qitish metodikasi ko‘pincha grammatika va leksikaga asosiy e’tiborni qaratadi, nutq marosimlari esa cheklangan vaqt va resurslar bilan o‘tkaziladigan alohida mashg‘ulot sifatida qoraladi [1]. Biroq, nutq ijrosi nafaqat til bilimini, balki psixologik, madaniy

va kognitiv komponentlarni o'z ichiga olgan murakkab ko'nikmadir [2]. Shu sababli, mazkur kompetensiyani shakllantirishga yondashuv tizimli va integrativ bo'lishi lozim.

Asosiy qism. "Public speaking" kompetensiyasini shakllantirishning integrativ modeli bir nechta o'zaro bog'liq komponentlardan tashkil topadi. Birinchidan, bu til va nutq ko'nikmalarining integratsiyasidir. An'anaviy ravishda, o'quvchilar lug'at va grammatik qoidalarni o'rganadilar, ammo ularni nutqda qo'llash kam o'rgatiladi. Integrativ modelda har bir yangi grammatik tuzum yoki leksik birlik o'quvchilar tomonidan qisqa nutq (masalan, 1 daqiqalik fikr) shaklida amaliyotga tatbiq etilishi kerak. Bu yondashuv nafaqat materialni mustahkamlaydi, balki nutq qilish qobiliyatini avtomatlashtiradi [3]. Ikkinchidan, mazkur model mavzular va loyihalar integratsiyasini nazarda tutadi [4]. Masalan, "Atrof-muhit muammolari" mavzusi o'rganilayotganda, o'quvchilar nafaqat maqola o'qish va muhokama qilish, balki o'z fikrlarini bayon qiluvchi qisqa, ammo tuzilishiga ko'ra to'liq hisobot tayyorlashlari va uni sinfdoshlari oldida taqdim etishlari mumkin.

Bu jarayon nafaqat o'qish va nutqni, balki yozish va tinglash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi, chunki tinglovchilar faol savollar berishlari kerak. Uchinchi komponent sifatida psixologik va madaniy integratsiyani ta'kidlash lozim. Ingliz tilida nutq so'zlash nafaqat til bilishni, balki ma'lum bir madaniyat doirasida qabul qilingan norasmiy qoidalarni (eye contact, body language, intonatsiya) ham tushunishni talab qiladi [5]. O'qituvchi nutq mashg'ulotlarini o'tkazishda turli madaniyatlarda nutqning xususiyatlari, shuningdek, sahnada ishonch va stressni boshqarish usullari haqida ma'lumot berishi kerak.

Xulosa. Xulosa qilib shuni ta'kidlash kerakki, ingliz tili o'qitishda "public speaking" kompetensiyasini shakllantirishning an'anaviy, ajratilgan yondashuvi o'z samarasidan ko'rsatadi. Til o'rgatishning zamonaviy talablari nutqiy ko'nikmalarni barcha o'quv jarayoniga integratsiya qilishni taqozo etadi. Taklif etilayotgan integrativ model til, kommunikativ, madaniy, psixologik va texnologik komponentlarni uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarni nafaqat grammatik jihatdan to'g'ri, balki mantiqan yaxshi tuzilgan, ishonchli va jamoatchi oldida qiziqarli tarzda fikrlarini ifodalay oladigan kompetent nutq so'zlovchilarga aylantirishga qaratilgan. Ushbu modelni amaliyotga joriy etish o'qituvchilardan ancha tayyorgarlik va darslarni yaxlitlikda loyihalashni talab qilsa-da, uning natijasi sifat jihatidan yangi darajadagi til va shaxsni rivojlantirish bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Lebedeva, I. V. (2020). Formirovanie inoyazychnoy kommunikativnoy kompetentsii u studentov neyazykovyx vuzov. Moskva: INFRA-M.

2. Brown, H. D. (2007). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Pearson Longman.
3. Xalimov, O. A. (2021). "Chet tilini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning psixologik-pedagogik jihatlari". Xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy tendensiyalari, 5(3), 45-52.
4. Kayumova, L. R. (2019). Integrativnyy podxod v obuchenii inostrannomu yazyku. Sankt-Peterburg: Obrazovanie.
5. Abduraxmanova, N. N. (2022). "Ommaviy nutq kompetensiyasini rivojlantirish – til o'qitishning muhim omili". Ta'lim va innovatsiyalar, 4(1), 78-84.